

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/nauka-i-edukacja/edukacja-1/przystanek-historia/245050,Stanislaw-Marek-Orlicz.html>

12.07.2026, 20:16

Stanisław Marek „Orlicz”

12 lipca 1946 r., podczas walki z obławą na polanie Sulowa Cyrhla w masywie Babiej Góry, polegli por. Stanisław Marek „Orlicz”, dowódca oddziału partyzanckiego o kryptonimach „Błyskawica” i „Błysk-Bunt” oraz dwaj jego podkomendni: plut. Stanisław Marszałek „Gwizd” i sierż. „Bielski”.

12.07.2026

WALCZĄC DO KOŃCA...

12 LIPCA
80. ROCZNICA ŚMIERCI
POR. STANISŁAWA MARKA „ORLICZA”
PLUT. STANISŁAWA MARSZAŁKA „GWIZDA”
SIERŻ. „BIELSKIEGO”

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Krakowie

Stanisław Marek urodził się 23 listopada 1917 r. w Zawoi. Był synem Józefa, leśnika w lasach Polskiej Akademii Umiejętności. W latach 30. szkolił się w Korpusie Kadetów nr 1 we Lwowie i odbywał służbę w kawalerii. W ZWZ-AK działał już od listopada 1939 r. W 1944 r. wszedł w skład oddziału AK „Huta-Podgórze” kpt. Wenancjusza Zycha „Dziadka”, w którym dowodził plutonem. Brał udział w walkach z Niemcom i Słowakami. Był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami oraz Krzyżem Walecznych.

Po 1945 r. pod pseudonimem „Orlicz” nadal działał w konspiracji. Miał należeć do organizacji „Nie” (zakonspirowanej struktury, utworzonej podczas II wojny światowej w celu kontynuacji walki o niepodległość po wkroczeniu Sowietów do Polski) a następnie do Zrzeszenia WiN. Zorganizował konspiracyjną grupę złożoną z mieszkańców Zawoi, Skawicy i okolic. Wiosną 1946 r. wszedł w skład oddziału partyzanckiego „Błyskawica”, a po śmierci por. Mieczysława Sobolewskiego „Pruta” 6 czerwca 1946 r. objął jego dowództwo. Oddział zaczął w tym czasie używać kryptonimu „Błysk-Bunt” (pełna nazwa: Armia Krajowa. Oddział Partyzancko-Dywersyjny „Błysk-Bunt”).

Do oddziału dołączyło 10 żołnierzy z pobliskiej strażnicy WOP. Na początku lipca 1946 r. jeden z nich zbiegł i zawiadomił 42. Komendę Odcinka WOP w Jabłonce o miejscu pobytu partyzantów. W kierunku obozowiska, zlokalizowanego na polanie Sulowa Cyrhla w masywie Babiej Góry, ruszyła obława. Doszło do walki, w wyniku której poległ „Orlicz”, osłaniający odwrót swoich ludzi ogniem cekaemu, a także dwóch jego podkomendnych: plut. Stanisław Marszałek „Gwizd”, urodzony w 1919 r. partyzant pochodzący z Zawoi oraz sierż. „Bielski” (prawdopodobnie nazywał się Stanisław Koczur).

Trzy dni później poległym urządzono uroczysty pogrzeb na cmentarzu w Zawoi Centrum, który – co wyjątkowe w realiach powojennej Polski – odbył się z udziałem księdza i licznie zgromadzonych żałobników. Dziś pamiątką tej niezwykłej sytuacji, a zarazem dowodem pamięci rodziny i mieszkańców Zawoi są zadbane, partyzanckie groby.

Tekst Krzysztof Pięciak

[Poprzedni Strona](#)

Kraków

Żołnierze Wyklęci

Artykuł